

Modelconvenant calamiteitenzender

**Opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
ten behoeve van provincies, veiligheidsregio's en regionale omroepen.**

**Versie 1.0
d.d. 1 januari 2010**

Convenant calamiteitzender

[Naam regionale omroep]

[Naam veiligheidsregio 1]

[Naam veiligheidsregio 2]

[Naam veiligheidsregio 3]

[Naam provincie]

Convenant voor de calamiteitenzender

Ondergetekenden,

De gemeenten in de Veiligheidsregio **[naam veiligheidsregio 1]**, vertegenwoordigd door haar voorzitter, **[naam voorzitter veiligheidsregio 1]**, hiertoe gemachtigd door de burgemeesters in de regio, verder te noemen: '**[naam veiligheidregio 1]**';

De gemeenten in de Veiligheidsregio **[naam veiligheidsregio 2]**, vertegenwoordigd door haar voorzitter, **[naam voorzitter veiligheidsregio 2]**, hiertoe gemachtigd door de burgemeesters in de regio, verder te noemen: '**[naam veiligheidregio 2]**';

De gemeenten in de Veiligheidsregio **[naam veiligheidsregio 3]**, vertegenwoordigd door haar voorzitter, **[naam voorzitter veiligheidsregio 3]**, hiertoe gemachtigd door de burgemeesters in de regio, verder te noemen: '**[naam veiligheidregio 3]**';

De provincie **[naam provincie]**, op grond van artikel 176 van de Provinciewet vertegenwoordigd door de commissaris van de Koningin, **[naam commissaris]**, verder te noemen: 'de provincie';

en

[naam regionale omroep], vertegenwoordigd door haar **[functiebenaming (voorzitter, directeur, etc)]**, **[naam vertegenwoordiger]**, verder te noemen: 'de regionale omroep'

gelet op:

- artikel 6.26, eerste lid, van de Mediawet 2008;
- het Koninklijk Besluit van 23 juni 1988, waarin regels worden gegeven volgens welke de Minister-president in het geval van een (dreigend) gevaar voor de openbare veiligheid of de volksgezondheid, of in andere buitengewone omstandigheden de uitzending van een radioprogramma van de Regionale Omroep kan onderbreken om hem of een door hem aan te wijzen autoriteit in staat te stellen een voor het publiek bestemde dringende mededeling te doen, die noodzakelijk is in het algemeen belang;

overwegende dat:

- het gewenst is dat een burgemeester of de commissaris van de Koningin of (in zeer spoedeisende gevallen) de Operationeel Leider in bovengenoemde omstandigheden ook zonder tussenkomst van de minister-president, van de regionale omroep gebruik kan maken voor het doen van voor de bevolking dringende mededelingen, die noodzakelijk zijn in het algemeen belang;
- dat de regionale omroep in staat dient te zijn om op basis van continue beschikbaarheid desgevraagd de bovengenoemde dringende mededelingen voor de bevolking te doen uitzenden;

komen overeen als volgt:

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit convenant wordt verstaan onder:

1. Bijzondere omstandigheden: omstandigheden met (dreigend) gevaar voor de openbare veiligheid of de volksgezondheid of andere buitengewone omstandigheden.
2. Mededeling: een mededeling van de burgemeester of de commissaris van de Koningin voor de bevolking in bijzondere omstandigheden, die noodzakelijk is in het algemeen belang.

Deze mededeling kan de vorm hebben van een instructie aan de bevolking en kan onder meer tot doel hebben het publiek handelingsperspectief te bieden en/of aan te sporen tot het nemen van maatregelen, die de (zelf)redzaamheid vergroten.

3. Programma: een publieke (uitzend)service met geluid- en/of beeldinhoud die kan worden beluisterd en/of bekeken door een algemeen publiek.
4. Minister-president: de Minister-president, Minister van Algemene Zaken, of vanwege deze de Directeur-generaal van de Rijksvoorlichtingsdienst.
5. Bevoegd gezag:
 - a. Commissaris van de Koningin: de commissaris van de Koningin in de provincie **[naam provincie]** of een ambtenaar namens hem.
 - b. Burgemeester: de burgemeester van een gemeente in de provincie **[naam provincie]** of een ambtenaar namens hem.
 - c. Wanneer de ramp of calamiteit van een dermate grote omvang is, dat handelen door de voorzitter van de veiligheidsregio nodig is, is dit convenant ook voor hem van kracht.
6. Operationeel Leider: de regionale functionaris, zoals genoemd in de Wet rampen en zware ongevallen c.q. de (concept) Wet op de Veiligheidsregio's, van de brandweer, politie of geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen die door het bevoegde gezag is aangewezen om de operationele leiding uit te oefenen bij (dreigende) zware ongevallen, rampen, crises of calamiteiten.
7. Operationele leiding: de bevoegdheid om in opdracht van de burgemeester bindende aanwijzingen te geven aan commandanten/hoofden van de bij de rampenbestrijding samenwerkende zelfstandige diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de commandanten/hoofden van diensten, aangaande de wijze van uitvoeren van taken.
8. Calamiteitenzender: status van de regionale omroep waarbij de zender mededelingen van het bevoegd gezag zonder tussenkomst van derden uitzendt. De radiozender van de regionale omroep is permanent beschikbaar om bij calamiteiten een mededeling van het bevoegd gezag ongewijzigd en integraal uit te zenden. [De radiozender van de regionale omroep wordt ondersteund door televisie-uitzendingen, teletekst, tickertape, ondertiteling voor doven en slechthorenden, internet.]

Artikel 2

Doel van de overeenkomst is het vastleggen van afspraken met betrekking tot de instelling en beëindiging van de regionale omroep als calamiteitenzender en de communicatie tussen partijen tijdens de calamiteitenstatus.

Paragraaf 2 Instelling van de regionale omroep als calamiteitenzender

Artikel 3

1. In bijzondere omstandigheden kan het bevoegd gezag, of namens hem de operationeel leider, de regionale omroep opdragen te fungeren als calamiteitenzender. Wanneer de sirene wordt ingeschakeld, fungeert de regionale omroep automatisch als calamiteitenzender.
2. Voordat het bevoegd gezag besluit de regionale omroep als calamiteitenzender aan te wijzen, geeft hij de regionale omroep onverwijld een telefonische voorwaarschuwing, als dat gelet op de situatie mogelijk is.
3. Indien de regionale omroep fungeert als calamiteitenzender, zendt zij zo snel mogelijk via in ieder geval de radio [en indien mogelijk de televisie], één of meer mededelingen van het bevoegd gezag ongewijzigd en integraal uit. Zij onderbreekt zonodig haar programma. [Onder uitzenden wordt ook verstaan het plaatsen van één of meer teksten op internet, teletekst, tickertape, het plaatsen van ondertiteling voor doven en slechthorenden].
4. Het bevoegd gezag kan de regionale omroep opdragen één of meerdere mededelingen te herhalen of te blijven herhalen.
5. Het doen uitzenden van een mededeling wordt steeds voorafgegaan door een door de regionale omroep verzorgde aankondiging waaruit duidelijk blijkt door of namens wie een

mededeling wordt verstrekt. Ook in de afkondiging van een mededeling wordt de afzender duidelijk vermeld.

Artikel 4

1. Het bevoegd gezag wijst een functionaris aan die als vast aanspreekpunt voor de regionale omroep fungeert. [De bereikbaarheid van deze functionaris is vermeld in bijlage **[nummer bijlage]** van dit convenant].
2. De regionale omroep wijst een medewerker aan, die als vast aanspreekpunt voor het bevoegd gezag fungeert. [De bereikbaarheid van de regionale omroep is vermeld in bijlage **[nummer bijlage]** van dit convenant].
3. Het vaste aanspreekpunt zal namens het bevoegd gezag de regionale omroep zo snel als mogelijk en periodiek informeren over de bestrijding van de ramp of de calamiteit. Bij het inschakelen van de regionale omroep als calamiteitenzender worden hierover afspraken gemaakt.

Artikel 5

1. Voordat de regionale omroep fungeert als calamiteitenzender, verifieert zij de opdracht, zoals omschreven in artikel 3, bij het bevoegd gezag.
2. Het bevoegd gezag bevestigt vervolgens de opdracht met een door hem of namens hem ondertekende fax of e-mailbericht aan de regionale omroep.
3. [De verificatieprocedure zoals beschreven in de leden 1 en 2 wordt nader uitgewerkt in bijlage **[nummer bijlage]** van dit convenant.]

Artikel 6

1. Als de burgemeester de regionale omroep opdraagt te fungeren als calamiteitenzender stelt hij de voorzitter van de veiligheidsregio of de commissaris van de Koningin daarvan direct op de hoogte.
2. Als de voorzitter van de veiligheidsregio of de commissaris van de Koningin de regionale omroep opdraagt te fungeren als calamiteitenzender, stelt hij daarvan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de betrokken burgemeester(s) direct op de hoogte.
3. Als de voorzitter van de veiligheidsregio of de commissaris van de Koningin de regionale omroep als calamiteitenzender heeft ingeschakeld, wordt de mededeling in samenspraak met de getroffen gemeente(n) opgesteld.

Artikel 7

Partijen stellen elkaar zo vroeg mogelijk op de hoogte van alle zaken en gebeurtenissen die voor de uitvoering van dit convenant van belang zijn. De regionale omroep stelt het bevoegd gezag er onmiddellijk van op de hoogte wanneer een goede uitvoering van dit convenant niet langer mogelijk is of wanneer een dergelijke situatie zich dreigt voor te doen.

Artikel 8

1. Indien de regionale omroep is gehouden op hetzelfde tijdstip of binnen eenzelfde periode zowel uitvoering te geven aan een calamiteitenverzoek op rijksniveau, als aan het doen uitzenden van een mededeling van een burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio of commissaris van de Koningin op grond van dit convenant, dan stelt de regionale omroep de burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio of commissaris van de Koningin daarvan op de hoogte, met het verzoek om nadere aanwijzingen. Zolang de hier bedoelde aanwijzingen niet zijn ontvangen, geeft de regionale omroep slechts uitvoering aan het bepaalde in artikel 6.26, eerste lid, van de Mediawet 2008.
2. Deze situatie wordt beëindigd op het moment dat de betrokken burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio of commissaris van de Koningin, na overleg met de betrokken minister, de regionale omroep in kennis stelt van het feit dat de in sub 1 bedoelde situatie is beëindigd (of opgeheven).

Paragraaf 3 Interne communicatie tussen bevoegd gezag en de regionale omroep

Artikel 9

Na het instellen van de regionale omroep als calamiteitenzender dient tussen partijen het volgende te worden afgesproken:

1. het tijdstip waarop de mededeling(en) uitgezonden moeten worden en eventuele herhalingen van de mededeling(en);
2. het tijdstip waarop een nieuwe mededeling kan worden verwacht.

Artikel 10

1. Tijdens een periode waarin deze fungeert als calamiteitenzender, mag van de regionale omroep worden verwacht dat mededelingen over de bijzondere omstandigheden ten minste in de Nederlandse taal worden gedaan.
2. Het bevoegd gezag levert eventueel vertalingen van mededelingen als bedoeld in artikel 1, sub 2, ten behoeve van niet- of slecht Nederlands sprekende inwoners van het rampgebied bij de regionale omroep aan.

Paragraaf 4 Onderbreking van een uitzending door de Operationeel Leider

Artikel 11

1. In bijzondere omstandigheden die geen vertraging toelaten kan de Operationeel Leider, zonder voorafgaand overleg met het bevoegd gezag, de regionale omroep opdragen een waarschuwingsbericht uit te zenden.
2. Als de Operationeel Leider besluit mededelingen te laten uitzenden of inmiddels uitgezonden heeft, stelt hij het bevoegd gezag daarvan direct op de hoogte.
3. Indien de Operationeel Leider de opdracht tot uitzending heeft gegeven, verzorgt het bevoegd gezag zo spoedig mogelijk daarna de schriftelijke bevestiging als bedoeld in artikel 5, sub 2.
4. [Het bevoegd gezag mandateert de bevoegdheid tot het nemen van een besluit om de regionale omroep ter laten fungeren als calamiteitenzender, alsmede deze te laten beëindigen aan een door hem te benoemen functionaris. De omschrijving van het mandaat is opgenomen in bijlage **[nummer bijlage]**.]

Paragraaf 5 Het uitzenden van de mededeling

Artikel 12

Onverminderd de activiteiten van de overheid informeert de regionale omroep haar luisteraars [en kijkers] geregeld over de noodzaak om na een waarschuwingssignaal of –bericht op haar radiokanaal af te stemmen. [Daarnaast kan ook afgestemd worden op het televisiekanaal, teletekstpagina of internetsite van één van de partijen.]

Paragraaf 6 Calamiteitenzender en vrije nieuwsgaring

Artikel 13

1. De regionale omroep zal zich onthouden van eigen journalistieke inbreng bij de uitvoering van haar verantwoordelijkheid als calamiteitenzender.
2. Onverminderd het recht op vrije nieuwsgaring en de erkenning daarvan mag van de regionale omroep, tijdens een periode waarin deze fungeert als calamiteitenzender, worden verwacht dat berichten (en geruchten) voordat zij worden uitgezonden worden geverifieerd bij de burgemeester (dan wel diens operationeel team) of voorzitter van de veiligheidsregio (dan wel diens operationeel team), of de commissaris van de Koningin (dan wel diens staf) als de

inhoud daarvan niet overeenkomt of zelfs strijdig is met een mededeling die door de burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio of de commissaris van de Koningin via de zender is gedaan.

Paragraaf 7 Beëindiging van de calamiteitenstatus

Artikel 14

1. De status van calamiteitenzender, als bedoeld in artikel 2 sub 1, duurt voort totdat deze status wordt beëindigd door het bevoegd gezag dat de opdracht heeft verstrekt om te fungeren als calamiteitenzender.
2. De regionale omroep legt na beëindiging van de status als calamiteitenzender alle uitingen die zij als calamiteitenzender heeft gedaan vast en stelt deze binnen 48 uur beschikbaar aan het bevoegd gezag.

Paragraaf 8 Uitwerking in nadere procedureregelingen

Artikel 15

Bepalingen ter nadere uitwerking van dit convenant zijn opgenomen in de bij dit convenant opgenomen bijlagen en procedurebeschrijvingen, te weten:

- [omschrijving bijlage 1]
- [omschrijving bijlage 2]
- [...]

Paragraaf 9 Financiën

Artikel 16

De regionale omroep ontvangt voor de uitvoering van dit convenant een onkostenvergoeding uit het provinciefonds.

Paragraaf 10 Slotbepalingen

Artikel 17

1. Dit convenant kan worden aangehaald als 'Convenant voor de calamiteitenzender **[naam regionale omroep]** en treedt in werking op de dag van ondertekening door de partijen.
2. Dit convenant wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. Het kan door elk der partijen onder opgave van redenen die een opzegging kunnen rechtvaardigen, met inachtneming van een opzegtermijn van zes maanden, schriftelijk worden opgezegd.
3. Aanvullingen of wijzigingen van het convenant dienen door partijen schriftelijk te worden overeengekomen. Aanvullingen en/of wijzigingen worden door middel van een appendix aan het convenant gevoegd en maken na ondertekening door partijen onlosmakelijk deel uit van het convenant.
4. Bij het in werking treden van dit convenant wordt een eventueel vigerend convenant, dan wel worden eventuele vigerende afspraken inzake de calamiteitenzender ingetrokken.

Artikel 18

1. De veiligheidsregio **[of: de veiligheidsregio's]**, de provincie en de regionale omroep dragen zorg voor bekendmaking en werkwijze van dit convenant binnen de eigen organisatie.
2. In **[elke]** veiligheidsregio wordt minimaal één maal per jaar de inzet van de calamiteitenzender gezamenlijk met de regionale omroep (technisch) beoefend. De wijze waarop dit geschiedt, wordt in onderling overleg vastgesteld.
3. Het convenant wordt digitaal beschikbaar gesteld via **[wijze van verspreiding]**.

Aldus overeengekomen op **[datum ondertekening]** en in **[aantal partijen]**voud ondertekend te **[plaats van ondertekening]** op **[datum ondertekening]**.

[naam regionale omroep],
namens deze,

Provincie **[naam]**,
namens deze,

[naam ondertekenaar regionale omroep]

[naam commissaris van de Koningin]

Veiligheidsregio **[naam veiligheidsregio 1]**,
namens deze,

Veiligheidsregio **[naam veiligheidsregio 2]**,
namens deze,

[naam voorzitter veiligheidsregio 1]

[naam voorzitter veiligheidsregio 2]

Veiligheidsregio **[naam veiligheidsregio 3]**,
namens deze,

[naam voorzitter veiligheidsregio 3]

Toelichting op het modelconvenant calamiteitenzender

Op grond van de Mediawet hebben burgemeesters en commissarissen van de Koningin de mogelijkheid afspraken te maken met de regionale omroepen om als regionale calamiteitenzender te functioneren. Veel provincies, veiligheidsregio's en regionale omroepen onderkennen het belang deze afspraken vooraf duidelijk vast te leggen in een convenant. Op verzoek van betrokkenen heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een modelconvenant opgesteld, dat partijen hierbij van dienst kan zijn. Dit modelconvenant geldt slechts als richtinggevend document; wanneer partijen dit wensen, kan van het model worden afgeweken.

Inschakeling van de calamiteitenzender vindt in ieder geval plaats met behulp van het medium radio. Indien de regionale omroepen zelf aangeven ook met het andere middelen een rol te kunnen en willen spelen als calamiteitenzender, kunnen hiertoe nadere afspraken worden gemaakt. Deze afspraken hoeven zich niet te beperken tot de inzet als televisiezender, maar kan ook bepalingen bevatten over de inzet van bijvoorbeeld een tickertape (een lopende tekstbalk in het beeld), teletekstfaciliteiten van de betreffende regionale omroep en/of mededelingen van het bevoegd gezag op de internetsite van de omroep. Hier kunnen door het bevoegd gezag afspraken tegenover worden gesteld, die garantie geven voor een snelle, soepele informatieoverdracht.

Op grond van evaluaties en leerervaring zijn enkele specifieke bepalingen opgenomen, die betrekking hebben op:

1. mandatering: de inzet van de calamiteitenzender gebeurt altijd in opdracht van het bevoegd gezag. In zeer spoedeisende gevallen kan de Operationeel Leider ook zonder tussenkomst van het bevoegd gezag gebruik maken van de regionale omroep in haar rol als calamiteitenzender. Een dergelijke inzet dient achteraf zo spoedig mogelijk door het bevoegd gezag te worden bevestigd. Om in crisistijd snel en adequaat te kunnen handelen, kan het bevoegd gezag ervoor kiezen de besluitvorming over de inzet en de beëindiging van de status van calamiteitenzender te mandateren aan een door hem te benoemen functionaris.
2. oefening: om optimale inzet van de calamiteitenzender in crisistijd te waarborgen, is het nodig dat de daadwerkelijke inzet van de calamiteitenzender minimaal eenmaal per jaar door partijen wordt beoefend.
3. Calamiteitenzender in relatie tot vrije nieuwsgaring: de omroep heeft bij de inzet als calamiteitenzender de plicht de luisteraar (en eventueel kijker) duidelijk aan te geven dat het gaat om een mededeling van de burgemeester of de voorzitter van de veiligheidsregio of de commissaris van de Koningin. De regionale omroep blijft daarnaast zijn journalistieke taak uitoefenen. Het opleggen van belemmeringen in de uitzendingen van de regionale omroep of het (vooraf) controleren van de uitzending zou in strijd zijn met de vrijheid van drukpers, zoals omschreven in artikel 7 van de Grondwet. De verplichting mededelingen van het bevoegd gezag uit te zenden levert de regionale omroep geen voorrangspositie op bij de vrije nieuwsgaring. Daar staat tegenover dat het crisiscommunicatieteam van de gemeente, veiligheidsregio of provincie er verstandig aan doet tijdens een crisissituatie de regionale pers voldoende en specifieke informatie te geven.

Gebruik van het modelconvenant

Het modelconvenant bevat meer dan alleen standaardbepalingen. Om optimaal gebruik te kunnen maken van specifieke mogelijkheden voor uitbreiding van de basisvoorzieningen zijn enkele facultatieve bepalingen opgenomen. Deze zijn voor een eenvoudig optisch onderscheid geplaatst tussen rechte haken []. Procedurebeschrijvingen kunnen worden opgenomen in de bijlagen bij het convenant. Omdat alleen al ten aanzien van de techniek grote diversiteit bestaat tussen de verschillende regio's, is voor de bijlagen geen model ontwikkeld.